

Mevrouw de Voorzitster,
Meneer de Voorzitter,
Dames en heren Senatoren,

Bedankt voor uw uitnodiging.

Ik ben hier vandaag om een resolutie ter ondersteuning van een internationaal verdrag inzake de rechten van ouderen te bepleiten. Nu we voor ongekeerde demografische uitdagingen staan, is het van essentieel belang dat we bijzondere aandacht besteden aan de rechten en het welzijn van ouderen.

Ouderen vormen een belangrijk deel van onze samenleving. Hun ervaring, wijsheid en bijdrage mogen niet over het hoofd worden gezien. Toch zien we maar al te vaak dat de rechten van ouderen niet worden erkend, worden genegeerd of onvoldoende worden beschermd. Het is jullie plicht als wetgever om ervoor te zorgen dat elk individu, ongeacht zijn of haar leeftijd, kan genieten van zijn of haar fundamentele rechten.

OUDEREN BLOOTGESTELD AAN SPECIFIEKE RISICO'S

Amnesty International heeft gedocumenteerd hoe conflicten, crisissen en de COVID-19-pandemie ouderen aan specifieke risico's hebben blootgesteld. Tegen de achtergrond van de COVID-19-pandemie werden bewoners van rusthuizen geconfronteerd met een aantal beperkingen van hun rechten – waaronder het recht op gezondheid, leven en non-discriminatie – gedocumenteerd door Amnesty in vier Europese landen, waaronder België.

EEN NIEUW VERDRAG OM ONTOEREIKENDE BESCHERMING TE COMPENSEREN

Wereldwijd zijn de rechten van ouderen weinig beschermd. Zoals wordt benadrukt in een recente studie van het Hoog Commissariaat voor de mensenrechten van de Verenigde Naties bieden de bestaande mensenrechtenkaders slechts “fragmentarische en onvoldoende systematische bescherming van de mensenrechten van ouderen (...) in de wet en in de praktijk”. Er is momenteel geen coherent, alomvattend en geïntegreerd internationaal verdrag, dat specifiek de rechten van deze personen beschermt, ook al zijn er wel verdragen die de specifieke rechten beschermen van andere groepen personen, die bijzondere bescherming nodig hebben, zoals kinderen, personen met een handicap en slachtoffers van discriminatie op grond van ras of geslacht.

In België nam de Kamer van Volksvertegenwoordigers in maart 2020 een resolutie aan waarin de regering werd opgeroepen om "expliciet te ijveren voor een conventie over leeftijdsdiscriminatie en mee te werken aan de inhoudelijke uitwerking hiervan, zoals het afbakenen van de begrippen en domeinen waarop de conventie van toepassing is en hierbij een actieve rol op te nemen in de VN *“Open-ended Working Group on Ageing”*”.

De FAVO schreef op 4 november 2021 een brief aan de minister van Buitenlandse Zaken, waarin het bij België erop aandrong een actieve rol te spelen in het concretiseren van een Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van ouderen.

Op 28 maart 2023 ontving de eerste minister een brief van meer dan 20 ouderenorganisaties en andere organisaties van het maatschappelijk middenveld. Er werden ook meermaals parlementaire vragen gesteld over dit onderwerp.

Het is dan ook van het grootste belang dat de Belgische autoriteiten voorrang geven aan inspanningen om de fundamentele rechten van ouderen te respecteren, te beschermen en effectief te maken. Als lidstaat van de Verenigde Naties moet België dus actie ondernemen, actief deelnemen aan de lopende

onderhandelingen en zich publiekelijk uitspreken vóór een nieuw Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van ouderen.

Een internationaal verdrag inzake de rechten van ouderen zou een essentieel instrument zijn om de bescherming van hun rechten te waarborgen. Het zou een solide wettelijke basis bieden voor de bevordering en verdediging van de rechten van ouderen, en tegelijkertijd een duidelijk en coherent kader voor de lidstaten vormen.

Dit verdrag zou diverse kwesties kunnen behandelen, zoals toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, het bestrijden van leeftijdsdiscriminatie, het bevorderen van sociale inclusie, het beschermen tegen misbruik en geweld en het waarborgen van een fatsoenlijke levensstandaard voor ouderen.

Door een resolutie ten gunste van dit verdrag aan te nemen, zouden we een sterk signaal geven aan de internationale gemeenschap en laten zien dat we ons inzetten voor de rechten van ouderen en bereid zijn samen te werken om hun situatie te verbeteren.

Bovendien kunnen we, door dit verdrag te steunen, ook een leidende rol spelen in het bevorderen van de rechten van ouderen op internationaal niveau. We zouden andere landen kunnen aanmoedigen om zich bij dit initiatief aan te sluiten en samen te werken aan een meer inclusieve en respectvolle wereld ten aanzien van onze ouderen.

Tot slot, dames en heren, verzoek ik jullie dringend deze resolutie ten gunste van een internationaal verdrag inzake de rechten van ouderen te steunen. Door dit te doen, bevestigen we onze betrokkenheid bij de fundamentele rechten van onze ouderen en bouwen we aan een wereld waarin elk individu, ongeacht zijn of haar leeftijd, wordt gerespecteerd, beschermd en gewaardeerd.

Wat is het volgende?

"Weten jullie hoe je "pensioen" zegt in het Spaans? *Jubilación*...

Een woord waarvan de Latijnse etymologie ons vertelt dat het "een vreugdezang" betekent. Het heeft dus niets te maken met de Franse term ("*retraite*"), dat de vreselijke Latijnse etymologie associeert met "zich terugtrekken". Een taal is altijd ook een visie op de wereld...

Maar hoe kunnen we aanvaarden dat dit de term is die onze visie op de rol en plaats van een groeiend deel van onze bevolking uitdrukt? Dit idee van terugtrekken is verschrikkelijk; de uitdrukking "rusthuizen" is zo weerzinwekkend dat het onfatsoenlijk is dat we op het idee zijn gekomen om ze zo te noemen.

Waarom vinden we het zo moeilijk om ouderen in onze samenleving te omarmen?

Wanneer zullen we eindelijk **de grote uitdaging van generationele hybridisatie** serieus nemen?

Stedenbouw, openbare diensten, producten, onroerende goederen, vrijetijdsactiviteiten, mobiliteit of zelfs gebruiken: alles moet opnieuw worden uitgedacht, alles moet opnieuw worden uitgevonden, want de demografische overgang en de daaruit voortvloeiende vergrijzing van de bevolking zullen een grote impact hebben op onze samenleving. Publieke besluitvormers moeten stoppen ouderen als een "geval" in hun politiek programma of actieplan te beschouwen; zo moeten ze ook stoppen de zilverconomie als een specifieke activiteitensector te beschouwen, want dat is de beste manier om een kloof en een hokjesmaatschappij te creëren.

Door bevolkingsgroepen aanhoudend in categorieën in te delen, weerhouden publieke en private besluitvormers zich ervan om na te denken over en te bouwen aan echte generationele hybridisatie. Laten we rusthuizen combineren met musea, restaurants, sportzalen, , crèches, incubators

(broedplaatsen voor start-ups) en theaters, zodat ze een ander publiek kunnen verwelkomen en plaatsen zijn waar personen wonen, leren en elkaar ontmoeten. Het is niet alleen een kwestie van het naast elkaar zetten van ruimtes, publiek en gebruik, maar om de voorwaarden te scheppen die nodig zijn om al deze personen, al deze gebruiken, al deze activiteiten, ondanks hun verschillen, ondanks – soms – hun tegenstrijdigheden samen te laten komen, zodat er sprake kan zijn van een metamorfose van eenieder door het contact met anderen.

Op deze manier hoeven ouderen geen teruggetrokken bestaan te leiden.

We zullen moeten innoveren om ze hier te houden, om ze terug te laten komen, ze te laten veranderen en ons te helpen om ook te veranderen. En deze rusthuizen worden omgetoverd tot "vreugdevolle huizen"! Generationale hybridisatie is niet alleen een plicht, het zou een fundamenteel mensenrecht moeten zijn!"

De rol van de FAVO

Overeenkomstig de wet van 8 maart 2007 is de Federale Adviesraad voor ouderen verantwoordelijk voor de volgende hoofdtaken:

- op eigen initiatief of op verzoek van de federale regering of van een Wetgevende Kamer, advies uitbrengen over aangelegenheden waarvoor de federale overheid bevoegd is op het vlak van ouderenbeleid (pensioenen, gezondheid, mobiliteit, discriminatie, gelijke kansen, enz.)
- hij bespreekt jaarlijks de beleidsverklaring van de regering wat de aangelegenheden betreft die verband houden met de ouderen;
- hij vaardigt, op verzoek van een lid van de regering, waarnemers af naar de in het kader van de Europese Unie opgerichte adviescomités;
- hij evalueert de kwaliteit van de dienstverlening aan de ouderen door de federale overheidsdiensten.

De FAVO bestaat uit meer dan 25 organisaties die ouderen vertegenwoordigen en wil de stem zijn van de realiteit die senioren ervaren en oplossingen voorstellen om hen in staat te stellen "beter samen te leven".

Het is een instrument voor "burgerparticipatie" wat de wetgever nastreeft. Wij willen dat zijn bevoegdheden worden versterkt en dat er vaker rekening wordt gehouden met zijn adviezen.

Ik dank jullie voor jullie aandacht en sta ter beschikking voor eventuele vragen.

Daniël Van Daele
Voorzitter FAVO